

**כל תרגום הוא 'מעשה פרשני', חלק ג
מי אתה בבא בן בוטא?**

1. תלמוד ירושלמי מסכת ביצה פרק ב דף סא טור ג /ה"ד

מעשה בהלל הזקן שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה וחברו עליו תלמידי שמי. התחיל מכשכש בזנבה, אמר לון: ראו נקיבה היא ושלמים הבאתיה והפליגן בדברים והלכו להן. לאחר ימים גברה ידן של ב"ש ובקשו לקבוע הלכה כדבריהן, והיה שם בבא בן ביטי מתלמידי בית שמאי יודע שהלכה כבית הלל. פעם אחת נכנס לעזרה ומצא אותה שוממת אמר ישמו בתיהן של אילו שהשימו בית אלהינו. מה עשה? שלח והביא שלשת אלפים צאן מצאן קדר וביקרן ממומין והעמידן בהר הבית. אמר להן: שמעוני אחיי בית ישראל, כל מי שהוא רוצה יביא עולות יביא ויסמוך, יביא שלמים יביא ויסמוך, באותה השעה נקבעה הלכה כבית הלל ולא אמר אדם דבר.

2. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ג עמוד ב

קם קטלינהו לכולהו רבנן, שבקיה לבבא בן בוטא למשקל עצה מניה.

3. תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף ג עמוד ב

ובבא בן בוטא היכי אסביה ליה עצה להורדוס למיסתריה לבית המקדש? והאמר רב חסדא: לא ליסתור איניש בי כנישתא עד דבני בי כנישתא אחרייתא! אי בעית אימא: תיוהא חזא ביה; איבעית אימא: מלכותא שאני, דלא הדרא ביה, דאמר שמואל: אי אמר מלכותא עקרנא טורי, עקר טורי ולא הדר ביה.

4. חתם סופר מסכת נדרים דף סו עמוד ב

שני בנים כבבא בן בוטא. עיין בכריתות פ' ספק אכל דבבא בן בוטא הי' מיייתי אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יה"כ ואמר המעון הזה וכו' אלא שלא הניחו אותי חבירי ואמרו לי המתן עד שתכנס לבית הספק, ובדרושי כתבתי בזה וצויתי להעתיק כאן מה ששייך מזה לכאן:

אשם הוא אשם אשם לה', בכריתות (דף כה ע"א) איתא במתניתין אמרו עליו על בבא בן בוטא שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום חוץ מאחר יה"כ יום אחד אמר המעון הזה אילו היו מניחין לי הייתי מביא אלא אומרים לי המתן עד שתכנס לבית הספק, יש לפרש מה שאמרו עד שתכנס לבית הספק ע"פ מה שפירשת בדרוש ואחר מ"ט הי' רוצה להביא גם אחר יה"כ ומה לשון המעון הזה, י"ל כן דברפ"ק דב"ב איתא שהרג הורדוס לחכמים ולא השאיר רק בבא בן בוטא ויהיב ליה עצה שיבנה בהמ"ק שהוא אורו של עולם לכפר מה שכבה אורו של עולם בהריגת החכמים. ופריך הש"ס היכי יהיב עצה להורדוס הא דניאל נענש על דיהיב עצה לנבוכדנצר שיתן צדקה. ותי' הש"ס שאני בהמ"ק דאי לא מלכא לא מתבניא, וא"י שאני עבד דמחייב במצות עכ"פ, והנראה לע"ד לתי' הראשון דעבד כגוי א"כ חטא בבא בן בוטא אלא דמצות בנין בהמ"ק רבה היא ואי לא מלכא לא מתבניא וה"ל כמתענה בשבת שהיא מצוה גדולה ומ"מ חוזרים ונפרעים ממנו עונש שבת ה"נ דכוותי', נמצא לפ"ז בכל יום ויום ע"י הקרבת הקרבנות הוסיף זכות להורדוס וכל תוספת זכות להורדוס הוא תוספת עונש לבבא בן בוטא, ומכ"ש ביה"כ שזכות הורדוס רבה ע"י כפרתן של ישראל ולעומת זה יתרבה עונש בבא ב"ב ע"כ ביום א' אחר יוה"כ אמר המעון הזה, רוצה לומר במה שחטאתי במעון הזה משום כן אני רוצה להביא אשם תלוי היום, אלא שלא הניחוהו חבריו ואמרו המתן עד

שתכנס לבית הספק דייקא, בבית שיהי' בו רק ספק חטא, אבל בבית הזה יש לך בו בודאי חטא ואין אשם תלוי מכפר על הודאות :

ובזה י"ל מה דאיתא בנדרים ספ"ט דההוא גברא דאמר לאתתי' אייתי לי תרין בוציני. אייתי ליה תרין שרגי. א"ל תבר יתהון ארישא דבבא הוה יתיב בבא בן בוטא אפתחא ודן דינא תברה יתהון ארישא דבבא בן בוטא ואמרה כך צוני בעלי א"ל את עשית רצון בעליך המקום יוציא ממך שני בנים כבבא בן בוטא, וצ"ע וכי מותרת אשה לבזות חכמים לעשות רצון בעלה והיא ובעלה חייבים בכבוד חכמים, אבל האמת נראה שהיו מאשימים לבבא על שהשיא עצה להורדוס לבנות הבהמ"ק וראה פלא כי כתיב מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים ובעו"ה מיום שנבנה בית שני ע"י רשיון כורש נסתמה הנבואה [כי חגי זכריה מלאכי נבאו בסוף גלות בבל והאריכו עוד ימים בתחלת בנין בית שני] ומיום שנבנה בנין המפואר ע"י הורדוס העבד אז נחלקו ב"ש וב"ה ונעשה תורה כאלפים תורות בעו"ה, והכל מפני שהיה יד עכו"ם באמצע. נמצא גרם בבא לכבוי ב' המאורות נר תורה ונר עבודה, והי' סבור בבא שמשום כן צוה הבעל לשבור ב' נרות על ראשו לבזותו על זה בשתי נרות שהוא כבה ב' נרות של עולם, ונראה אי הי' נשאר עוד חכם אחד שיהי' לו לבבא לקבוע ישיבה עמו ולשאת ולתת בהלכה עמו לא הוה יהיב עצה להורדוס, אך באשר לא השאיר כ"א אותו לבדו, ומ"ש תוסי' ריש ב"ב דגם בני בתירה נשארו, הם לא היו נחשבים בערכו לכלום, חזי דשכחו ולא ידעו אי פסח דוחה שבת [פסחים סו ע"א]. נמצא לא היה לא תורה ולא עבודה, ע"כ נכנס לתגר הזה, אבל אי היה עוד אחד כמותו לא הוה יהיב עצה וזה שאמר שני בנים כבבא יצאו ממך ואי יהיו שנים כבבא תו לא נצטרך לעצה נבערה שהורדוס יבנה הבהמ"ק :

5. אסתר רבה (וילנא) פרשה ד

יב. וישלח ספרים אל כל מדינות המלך, אמר רב הונא אחשורוש דעת סרוחה היתה לו, מנהג שבעולם אדם מבקש לאכול עדשים ואשתו מבקשת לאכול אפונים יכול הוא לכופה לא מה דהיא בעיא היא עבדה, אמר ר' פנחס ולא עוד אלא שנעשה שחוק בעולם, בנוהג שבעולם מדיי נושא פרסית והיא מדברת בלשון מדיי, פרסי נושא מדיית והיא מדברת בלשון פרסי, אבל הקדוש ברוך הוא דבר עם ישראל בלשון שלמדו הדא הוא דכתיב אנכי ה' אלהיך לשון יחנך, אמר רבי נתן דבית גוברין ארבע לשונות נאין הן שישתמש בהן עולם, לעז לזמר, פרסי לאלהיה, עברי לדיבור, רומים לקרב, ויש אומרים אף אשורית לכתב,...

6. בפורים החרדי 'עצור-כאן חושבים' מספר מאן דהו, את הסיפור הבא, כסיפור אמיתי: "בשבוע

שעבר הייתי עד לדו-שיח בין בעל ואשתו הטריה.

האשה: מה עושה המגבת בסלון?

הבעל: זו המגבת שאני לוקח למקוה!

האשה: שאלתי מה היא עושה בסלון?

הבעל: אמנם מקומה במכונית, שם היא מתייבשת, אלא שבטעות הוצאתי אותה מהמכונית.

האשה: ומה היא עושה בסלון?

הבעל: השארתי אותה שם, כדי שאזכור לקחת אותה כשאלך למכונית!

האשה: מתי זה יהיה?

הבעל: יותר מאוחר!